

28 MARS 1942

G.

Mappe
Ekpl.
Arg. 287/2
Jf.

JOURNALSTEN

Nr. 15.

2. årgang p.v.

Oversikt 18-25. mars

Kampene i Russland fortsetter med øket styrke. Det mørdes om mange senkninger i Middelhavet. Det er ingen større begivenheter i Libya. I det fjerne østen synes det den fremgang som var en uundgåelig konsekvens i Singapores fall nu å være stanset. Det gjører på Balkan.

RUSSLAND.

Det mørdes fra Moskva at russerne har stående ferdig støre og velutdannede armer bak kompanirådene. Således har marsjall Timosjenko utdannet 122 divisjoner, herav 75 div. infanteri, 2o tankdiv., 15 kavalleridiv. og 12 motoriserte div. Mens marsjall Budjoni som har ledelsen ved Stalingrad har stående ferdig et stort antall motoriserte og kavalleridiv. Alle tanks, antitankkanoner og alt radiomateriell er i overensstemmelse med avtale levert i Russland fra England og Amerika. Materielle leveres fullt ferdig til å tas i bruk. De engelske tanks er således bevebnet, utstyrt med radio og innredet for kamp i meget sterkt kulde. Når tyskerne melder at de enn ikke har støtt på en eneste engelsk eller amerikansk tank i Russland, beviser dette bare hvilke enorme ressurser russerne faktisk sitter inne med. Moskva regner med at tyskerne har vort nödt til å sette inn i kampen 7o div. av sine reserver, senere mørdes om at ytterligere 36 div. er rykket i felten for å stemme opp for de russiske angrep. At Hitler føler sig temmelig hårdt truet visner det om at han har vort nödt til å gjeninnsette sin tidligere øverstkommanderende von Brauchitz og dessuten von Rundstedt. --- På nordfronten er intet nytt utover at tyskerne ved Lurmansk har fått forsterkninger av tyske tropper. Det kjempes hårt ved Schlüsselburg og Leningradavsnittet. Den 2o. blev meldt at over 2000 tyskere var falt på to dager og den 22. ytterligere 1600. 35 fly ble skutt ned, 35 tanks tatt og 200 biler ødelagt. Ved Staraja Russa er den 29. tyske infanteridiv. tilhørende den innesluttede 16. tyske armé fullstendig utryddet. På midtfronten foregår imidlertid de hårdeste kamper. Her står russerne på begge sider av jernbanen Charkow-Vjasma. Denne jernbane linje har Hitler gitt ordre til skal holdes, og det kostet tyskerne mange soldater og meget materiell. Således har i disse avsnitt i en 17 dages kamp tyskerne tappt 32 000 offiserer og soldater regnet fra Ilmensjøen i nord til Charkow området i s.d. På Krim gjør Sevastopol garnison utfall mot tyskerne og der er kommet en konvoi forsterkninger til garnisonen.

BALKAN-FØRSTET

Det har i den siste uke vært meldt om en stadig økende spenning mellom Romania og Ungarn. Romanske aviser snakker åpenlyst om de mishandlinger som den rumenske minoritet er utsatt for i Transylvanien. Marsjall Antonescu har i en tale advart ungarerne. De to tidligere partiførere, Maniu og Gratianu har sendt statsministeren et oppfordringsbrev i hvori de uttalte at det er nødvendig å endre kurs. De rumenske divisjoner i Russland må trekkes tilbake, alt må settes inn på å gjenopbygge landets forsvar og bringe orden i landets økonomiske liv. Det minnes om at såvel Ungarn som Bulgaria vil stå forslig til å laste sig over Romania når krigen er slutt. Døde i Bokarest og andre byer har det vært anti-ungarske demonstrasjoner. Kong Boris av Bulgaria har i all hast reist til Berlin hvor han skal ha et møte med Hitler, og man mener det står i forbindelse med et krav om at Bulgaria skal avgi tropper. Det blir i denne forbindelse minnet om at Hitler i høsten 1939 uttalte uttrykkelig at bulgarske soldater hadde han ingen bruk for. Kongens avise fant sted like etter at den tyske sendemann i Ankara, von Papen, hadde avlaat et besøk i Sofia. Von Papens avgjelse fra Ankara har vært en viss oppsikt i Tyrkia, men de tyrkiske aviser tar følgelig situasjonen med ro. Tyrkia har tatt sitt standpunkt sies

MIDDLEHAVSOMrådet.

Krigsrådet i Kairo fortsetter sine forhandlinger. Det meldes om flere tildels hårdte treffninger i Libya, men større eller alvorlige begivenheter har ikke funnet sted. Times Kairøkorrrespondent peker på at de store anstrengelser Hitler gjør for å skaffe Rommel forsterkninger, og at der stadig trekkes nye flyforsterkninger til de egyptiske øer og de dodekanesiske øer. Han peeker muligheten for en flyoffensiv mot Syria hvor de franske styrkene fra Irak mener ut. Der har vært mange senninger i Middelhavet i det siste. Den 21. ble meldt om at to store forsyningsskip er sunket. Den 23. ble meldt at to italienske ubåter og 8 andre skip, vesentlig skonnert, fullastet med tropper, ble sunket. Malta har hatt det lengste og hardeste bombeangrep siden krigen begynte da 17 fly ble ødelagt. Siden har Maltas tapre forsvarere hatt fred.

DE FILIPINEØSTEN.

General Mac Arthur har ved ankomsten til Melbourne uttalt at det er hans opgave å befri de områder som er besatt av japanerne innenfor hans kommandoområde, og at Roosevelt har gitt ordre til at der skal føres en hård offensiv krig. De allierte har fått revansj for sitt nederlag i sjøslaget ved Java hvor de mistet 6 lette kryssere og en del mindre båter, mens japanerne mistet en tung krysser og noon destroyere. Noen eksakt oppgave over japanernes tap ble imidlertid ikke gitt da man ikke vet hvor mange japanske skip de allierte ikke sunket før de gikk til bunns. Ved New Britton har de allierte på en dag sunket 12 japanske krigsskip og 13 transportskip og dagen etter ytterligere en tung japansk krysser. De allierte foretar hårdt bombeangrep på japanske baser i de besatte områder, og det er ikke lykkes japanerne å ta Port Moresby på New Guinea hvorfra de vilde beherske Torrossundet som er den smaleste havstriben mellom Australia og New Guinea. Forsøkene på å ta Moresby fra land er heller ikke lykkes fordi de allierte fly har hindret japanerne i å anlegge flybaser. Fra Filippinene er det intet nytt å melle. I Burma rykker japanerne nordover fra Rangoon langs elvefarene Irrawadi og Sittang, men er stanset av britiske styrker. I det sydlige Burma har det vært hård kamper mellom kinesiske tropper og japanere som er tilfisiet meget store tap. Den japanske flåteminister har erklært at han ikke vil respektere de alminnelige sjøkrigslover men i likhet med tyskerne senker uten varsel. Fiskeriavtalen mellom Japan og Russland er foinyet, og dette kan tyde på at de to land foreløbig vil respektere den ikke-angrepsavtale som foreligger mellom dem og holde sig i ro.

ENGLAND.

En ny kontingent av kanadiske flyvere er kommet til en britisk havn. Den bestod av ferdige flymannskaper som skal slutte seg til de kanadiske flyvere som nu opererer fra britiske baser. Der foregår i England for tiden en innsamling for å bygge 4 slagskip, 3 hangarskip, 5 kryssere og 38 destroyere. På en og en halv time kommer inn 10 millioner bare i London. I hele landet tilsammen 150 mill. På 1st dag kommer inn 42 og en halv mill. i London. Londons mål er 125 mill..

SVERIGE

Det er av flere representanter i den svenska riksdag uttalt amerikanskende ord om det mot nordmennene har utvist ved tyskerenes undertrykkelse. Foranledningen har vært beslagleggingen av de svenska avisene som offentliggjorde en artikkel om torturen i fengslene og konstrusjonsleirene i Norge. Justisminister Westmann opplyste at beslagleggingen fant sted fordi artikkelen ville føre til utenrikspolitiske vanskeligheter. Han mottar innrømme at en fremmed makt er kommet med forestillinger i anledning av den foreliggende sak. Et

dlem av folkepartiet uttalte at det minste svenskene kunde gjørs
at å vise broderfolket i Norge hva de føler om den urettferdighet
som blir begatt mot dem. Hvis vi skal være så nøytrale, sa han, at
vi later som om vi ikke kjenner det minste til de metoder som blir
brukt mot fedrelandsforkjemperne i broderlandet, da driver vi en
politikk som ikke er det frie svenske folk verdig.

HJEMMELFRONTEN.

Det forlyder meget bestemt at det er Quislings mål å kunne kunngjøre
nazifiseringen av Norge som en kjennsgjerning 1. mai i år. Han skal
da ha bak seg det statsbærende parti N.S. med et system av fylkinger
og samband underordnet partiet. Disse skal omfatte alle organisasjoner,
korporasjoner og foreninger innen norsk næringsliv, land- og
kulturliv. Det vil bli brukt trusler, svindel, vold og fagre løfter.
Forrederlederen Odd Fossum gir et like innblikk i hvad der er til-
tenkt Den Faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening.
"Den nye organisasjon" skal være en sammenslutning av Landsorganisa-
sjonen, Arbeidsgiverforeningen, Handverker forbundet m.v. og hvilken
maktfaktor dette vil bli for partiet (N.S.) kan man lett tenke sig.
Vi har tidligere peikt at Quislings konferanse med Hitler i Berlin
ikke gav de øjetlikelige resultater man hadde ventet. At den pompøse
statsakt på Akershus foreløpig løp ut i det røde intet. Det blir mer
og mer tydelig at Quisling har fått ordre om på lempeligst mulig måte
å skaffe sig tilsymdelende folkeflertall før han møter op til neste
konferanse. Til avgjørelse av så viktige spørsmål som fredsslutningen
med Tyskland. Hvis han virkelig slapp så langt fram at han kunde
skilte med et sant flertall, vil det ha de alvorligste konsekvenser
for vårt land. Spørsmålet om mobiliseringen av Norges ungdom til
krigstjeneste på alle fronter har lenge ligget truende over oss. Fryk-
ten for eksport av norsk arbeidskraft likeledes. Vårt forhold til
Sverige vil kunne komme i en stilling som kan få alvorlige øieblikke-
lige konsekvenser. Man vil kunne innvende at tyskerne og Quisling
med vold og makt kunde gjennomføre disse ting, men Berlinkonferansen
beviser at dette ikke anses som god taktikk. Tyskerne er bare inter-
essert i gjennomførelsen av nazismen i de okkuperte land hvis den kan
skje uten urenheter som vilde legge beslag på større mengder okku-
asjonstropper og hvis landenes produksjonsapparat kan holdes i full
gang til fordel for den tyske krigsmaskin. Vi som stoler på den alli-
erte seier, frykter ingen av de avtaler som tar sikte på en løsning
av Norges fremtidsproblemer ved Quisling og Hitler, men vi frykter
de øieblikkelige konsekvenser av de avtaler som Quisling vil gå med
på, og Quisling går med på alt når han bare får beholde sin "makt-
stilling". Det er derfor påtregnende nødvendig å være på sin post
og følge de retningslinjer som kirken og skolen har vist når det gjel-
der å motsette sig tvangsorganisasjon og nazifisering. Hvilke ret-
ningslinjer som skal følges i hvert enkelt tilfelle blir utpekt.

Quisling forlangte undtagelsesstilstand i undervisning av lærernes og
kirkens aktion. Han forlangte administrasjonsrådets medlemmer arre-
stert. Begge deler blev nektet av tyske me. Ikke av noe som halst
nestekjærlighet til oss eller omsorg for oss, men nettopp fordi de vil
ha ro og orden. En kulturpause og andelig nærværetid spiller mindre
rolle for tyskerne og N.S. Men husk at de kan ikke gi hele landet
brenselsfrie.

Politiet har gått i gang med å arrestere lærerne. Det oppgis at
Quisling har fått tillatelse til å arrestere llo av landets lærere
som skal settes i koncentrasjonsleir eller sendes på tvangsarbeide.
Lærerfronten holder tross de voldsomste angrep fra både politiet
som Innenriksdepartementet. Schanke har gitt beskjed om at ingen
lærere skal utbetales igjen medmindre de har underskrevet en erklæring
som lyder: "Jeg erklærer herved at jeg står som medlem av Norges
Lærersamband i sansvar med loven om Norges Lærersamband av 5. febr.

Søndag 22/3 leste prestene i de fleste av landets kirker op en erklæring som klargjorde kirkens, den kristne skoles og foreldrenes stilling til spørsmålet om barnas og ungdommens oppdragelse. Erklæringen slutter "som kirkens og menighets forpliktede tjener, forkynner av Guds ord og forvalter av sakramentene har jeg idag lagt dette frem for dere, idet jeg samtidig erklærer at min fortsatte forbliven i min nuværende prestestilling er avhengig av at kirkens synsmåter, her og i andre forhold som idag er omtvistet, blir respektert." Under oplesning av denne erklæring i V. Aker kirke ble sognepresten avbrutt av en hirdmann på gallretet som skrek ut at marxistpropaganda i kirken ikke vil bli tålt. Menigheten svarte med å reise sig og syne "Vor Gud han er så fast en borg". Salmesangen ble forsøkt forstyrret ved at N.S.-organisten satte inn med orgellet, men salmen ble sunget til ende. Hirdmannen ble rolig men bestemt av en håndfast kar anbragt utenfor kirkedøren som ble lukket. Da menigheten forlot kirken, var politibilen møtt op. "Ja, vi elsker" ble sunget, hvorefter hver gikk til sitt. Ingen arrestasjoner ble føretatt.

SMØR

Smør til Tyskland. Den 11. og 12. mars ble det lastet en båt ved Lillestad med 26 tonn smør. Til lastingen ble benyttet 9 norske arbeidere. Vaktholdet bestod av 18 tyske soldater.

Politimesteren i en av Vestlandsbyene ble førespurt av Politidept. om hvor mange mann han kunde avgå til statspolitiet. "Jeg kan ingen avgå, da jeg har halvparten av mine folk i England", var svaret. Under vår omtale av forholdene på Grini ble Søyland nevnt. Det skalds være Frode Rinnan. Iziere tyske offiserer foretok for en tid siden inspeksjon av nyaulegget på Grini. En av offiserene henvendte sig faderlig til en av fangene og spurte om noen hadde noe forslag å komme med. En sped Bergemester svarte til slutt: "Det var et spørsmål om vi ikke skulle arrestere en gartner."

En N.S.-restauratør på Holmenkollen som vel ikke hadde fulgt riktig godt med, henvendte sig 17. februar til politiet med anmodning om dispensasjon fra bestemmelsen om ikke å vise seg på gater og offentlige steder etter kl. 18. Man tør gå ut fra at dispensasjon ble gitt.

Tyskerne har beslaglagt alt som heter kobberkar på Ullevål. De 33 nordmenn som i dagene 22. og 23. febr. ble arrestert i Nøre av det tyske sikkerhetspoliti; er følgende: Oberstløtn. Lars Dannevig, maskinass. Arne Grønn Disch, fisker Ole Elias Dyrøy, politikonst. Harald Dancerud, Henrik Hans Ekernes, journalist Sigurd Evensmo, slakter Kåre Angel Elgenes, stud. Jacob Friis, stud. Per Finninger, advokat Peter Garvik, politikonst. Lehnhard Godager, stud. Andreas Jespersen, sykesøster Ruth Møller Hansen, stud. Cle Victor Vold, isolatør Gustav Johnson, sjafør Arthur Kvæsnes, snekkerlærling Rolf Kvæsnes, dommerfullm. Cle Kjeldsberg, tobakshandler Alfred Garmann Larsen, arbeider Oliver Jølrud, entreprenør Victor Nyvold, husmor Tora Borck-Nielsen, dekoratør Leif Bye-Nielsen, skogeier Jesper Ness, sjømann Bjarne Olsen, møllearb. Karl Johan Rørvik, gårdsarb. Magnus Tuesland, kontormann Kåre Uri, galvanisatør John Valseth, skole-elev Bjørn Wennersborg, gymnastikklerer Kåre Wiken, stud. Peter Young og gårdsarb. Birger Asland.

Følgende er arrestert i Trondheim: Banksjef Birck, fondssjef Breida, banksjef Sivertsen, Karl Prydz, Espås, John Aae, Per Jahn Kiønig, Arne Tømmerås, John Arnestad jr., Fjellbu jr., Eggen, Egseth, von der Lippe, advokat Clausen, overlærer Øhren, Ing. Gunnar Hofstad, kapt. Munthe, Rasmus Kjeldsberg, saltfører Kåre Dahl, lærer Almaas, kapt. Bergeren, Wilh. Hoff (fra ingen) dr. Carl W. Lange, Magne Nypan, T. Kværnø, Ole Skirstad jr., adv. Ørnulf Lindbæ, Lie, Forr. banken, Lund Moe, Kreditbanken, Borgen, Kreditbanken, Øivind Stene, Lektor Skjånes, Thor Gjedbo, Prof. Thams Lyche, prof. Ole Peder Arvesen, Journalist Sverre Herstad, journalist I.B. Jacobsen, Ola Lefstad,

c.r.sakfører B.Meinhardt (fri igjen), Håkon Hoem, dr. Ryther, adv.
Gudde, Olaf Dahl (fri igjen), disp. Trygg Tønseth, Ke. 1st Wartens,
Åverås, Bredal Hansen, disp. Gaden, Høseth, Louis Feiusilber,
politifullmektig Østerberg.

Brev fra fru Sigrun Hansen til Vidkun Quisling, datert Vollen
6/3.1942:

Herr Quisling,

Da jeg i de siste 2 år ved flere anledninger har funnet Fridtjof Nansens og mitt navn trukket frem for offentligheten som tjenende Deres nuværende politiske standpunkt, ser jeg mig nødsaget til å fremkomme med følgende korrigende opplysninger:

Fridtjof Hansen skriver i forordet til sin Bok "Russland og Freden", utk. 1923:

"For mig står det som sannsynlig at ikke alene kan det bli Russland som en dag - og ikke så langt frem - bringer Europa materiell redning, men det blir også derfra den andelige fornøyelse vil komme." Side 44 skriver han: "Man har oppgitt å løse med dagsbefalingér de mange tusen problemer som det praktiske liv stiller hver dag. Man har full forståelse av de økonomiske "syrenes" sammensatte natur og den fare som ligger i statens stadt, inngrøpen i industriens, handelens og landbrukets liv".

I Deres bok "Russland og Vi"; utk. 1930 skriver De side 27:

"Tenk på hvorledes vi nordmenn kan sta på vår rett i kraft av våre frie institusjoner, hvorledes hos oss enhvers meningskeverd er respektert, os lad oss være glad over - os ikke noid ned - at vårt samfund er så umatchig meget nærmere den viktige forening av individualitet og fellesskap som betinger menneskehets fremskritt".

Og side 24 skriver De: "Bolsjevikene har også optatt den Fordømmelige, om en effektive metode med å bruke giseler og represalier. Det kan vel ikke nektes at det nuværende styre i Norge er gått over til disse "Fordømmelige metoder". Endog Fridtjof Nansens son er jo et offer for den.

Jeg ber Dem derfor ikke mer gjøre bruk av Fridtjof Nansens eller mitt navn da jeg ei helt overbevist om at han aldri hadde vært en i Deres politikk. Mitt forsvar for Dem under stortingsvalget 1934 hadde taft sin brådd ved at overskriftten blev tatt vekk - av hvem vet jeg ikke-, den lød: Stemmesedlen bør være eneste våben i valgkampen".

Sigrun Hansen (sign.)

Vollen. 6/3.1942.

--- vv ---

Herr biskop forh. Stiftsamtmann Dagfin Zwilgmeyer,
Bergen.

Du har vel vært forbausest over min lange og ubehagelige taushet, jeg burde ha liknket dig hver gang - eller i allfall annenhver gang- du og din familie fikk et nytt embede. Men jeg har vært så optatt, de fleste av mine venner sitter i fengsel som du vet, og det er også andre ting som optar tankene. I mellomtiden har jo Gud belønnet di ydmyghet, og git di og Valdis Kraft til å tjene nasjonen både som sogneprest, fylkesmann, biskop, rektor og statsautorisert salmedikts. Da du nyli; blev kallt til å skjøtte bispeoverbedet i Bergen, hadde jeg tenkt på Bjørnsens kostelige scene, der de to gamle samfunnster blir stående på dørtrærskolen og kappes om hvem som har forrango biskopen eller stiftsamtmannen. Jeg uttalte mi den groteske virking når du ganske alone stanset op foran døren og med små forbintlige bukk sier til deg selv: Herr bisko. - Herr stiftsamtmann. Det er vel ikke rimelig at du tenker på noen av dine gamle venner i denne travle tid. Men det skulle være hyggelig å få en liten passi-
fism i et øyeblikk og snart til Oslo for å overta stillingen som orke

biskop, fyrdirektør eller sjef for kloakkvesenet, og da kunde du jo stikke opom: Jeg bor fremdeles på kvisten, der vi så mange aftener i gamle dager satt og svemmet for dunkle idealer og møttes i felles forsikt for all menneskelig ussedlom.

Din hengivne

--- vVv ---

Annonse i "Stavangeren"

Artium 1942

eksamen artium vil i år bli avholdt i begrenset omfang. For NS-medlemmer og andre positivt sympatiserende er det adgang til å ta artium ved et begrenset antall gymnasier. Stipendier gis. Kandidater ved Stavanger Katedralskole og Bryne Landsgymnas sender melding til NS-fylkeskontor Løkkeveien 8, innen mandag 23.ds. kl. 18.

--- vVv ---

Norsk demokratisk framtid.

Kampen for norsk demokratisk framtid må føres videre uten personlige hensyn. Biskoper, prester og lærere har vist veien. Alle gode nordmenn må aktivt gå inn for å hindre at barna og ungdommen blir innfanget av NSUF. Husk at barne er Norges framtid. Dette vet I.S. Derfor de gylne løfter. Vær klar over at løftene aldri blir holdt. Tro ikke rykter om frafall og spittelse av vår front. Fall ikke for trusler.

Præstene nekter å motta ordrea fra andre enn de avsatte biskoper. Nekt du å sende dine barn til NS-lærere. Det er dine barn og Norges framtid lærerne kjemper og lider for idag.

Det er din plikt å verne Norges framtid ved å hindre at barne og ungdommen blir påvirket av djevelsk NS-propaganda.

Skriv av og send videre.

Spre avisen blandt flest mulig jøssinger.

GUD BEVARE KONGEN OG FEDRELANDET.

Redaktør: Olle Andersson,
Grensevakten,
Värmland.